

قرآن و تفسیر تاریخی^۱

محسن الویری^۲

چکیده

دانش تاریخ و قرآن با یکدیگر پیوندی ناگسستنی دارند. برای فهم بهتر قرآن، آگاهی تاریخی ضرورت دارد. بخش اصلی قرآن را مبانی معرفتی تشکیل می‌دهد؛ اما برای فهم همین بخش نیز آگاهی تاریخی ضرورت دارد که مطالعه تاریخ به فهم بهتر قرآن می‌انجامد. تفسیر تاریخی قرآن کریم از انواع روش‌های تفسیری است که در اولین گام آن، به تبویب جدید قرآن و دسته‌بندی جدید آیات پرداخته می‌شود. این رویکرد، فهم جدیدی از قرآن را عرضه می‌کند.

چینش اولیه آیات بر اساس این گام تاریخی عبارت است از:

۱. نخست، آیات مربوط به خداوند؛

۲. سپس آیات مربوط به فرشتگان و عالم غیب؛

۳. سپس آیات مرتبط با خلقت.

تفسیر تاریخی، آورده‌های زیادی می‌تواند داشته باشد که از جمله آن‌ها بحث فلسفه تاریخ و مهم‌ترین آنان موضوع اندیشه پیشرفت است.

ایده پیشنهادی در این مقاله، امکان تدوین تفسیر تاریخی قرآن به مثابه یک روش تفسیری ویژه و متمایز از تفسیر ترتیبی، تنزیلی و موضوعی را فراهم می‌کند.

کلیدواژگان: تفسیر تاریخی، قرآن، اندیشه پیشرفت، روش تفسیر.

^۱. برگرفته از مصاحبه با استاد در نشست‌های تخصصی.

^۲. عضو هیئت علمی دانشگاه باقرالعلوم (ع).